

Communiqué van team, directie en bestuur

26 november 2025

Stichting Buurtpastoraat Utrecht beëindigt noodgedwongen haar werkzaamheden.

Ruim 33 jaar lang heeft Stichting Buurtpastoraat Utrecht haar missie om ‘liefdevol en trouw recht doen aan de waardigheid van buurtbewoners’ kunnen realiseren in buurten met bewoners in zeer kwetsbare omstandigheden. Dat kon dankzij de financiële en morele steun van de gemeente Utrecht, talrijke fondsen, maatschappelijke organisaties en trouwe donateurs. Stichting Buurtpastoraat Utrecht dankt dan ook al haar financiers die zo langdurig dit werk mogelijk hebben gemaakt.

Werk dat uit is op het steunen van kwetsbare mensen in de frontierszone – daar waar anderen niet snel komen of niet lang (kunnen) blijven – om zo goed als het gaat hun leven te kunnen leiden. Dit werk is de bakermat geweest van de zogeheten presentiebenadering, die een wetenschappelijke onderbouwing en uitwerking heeft gekregen en in Nederland én daarbuiten momenteel een beslissende invloed heeft op de werkwijze van duizenden hulpverleners buiten het buurtpastoraat. Werken volgens de presentiebenadering blijkt noodzakelijk, vruchtbaar en zou onvergankelijk moeten zijn, maar voor ons is dat helaas niet de realiteit.

Het valt bestuur, directie en medewerkers van BPU dan ook zwaar om onder ogen te moeten zien én gezamenlijk het besluit te moeten nemen dat er financieel gezien geen duurzame basis meer te vinden is voor dit werk. Dat werd in de loop van dit kalenderjaar steeds duidelijker. Het was de afhankelijkheid van een kleine twintig onderling sterk verschillende geldgevers, de veelal projectgebondenheid als voorwaarde voor het verkrijgen van gelden, het niet indexeren van financiële steun conform de loonontwikkeling in de sector, het enorme beslag op tijd en energie van de medewerkers om fondsen te werven, contacten te onderhouden en verantwoording af te leggen (ieder fonds volgens de eigen termen), de aanhoudende financiële onzekerheid voor de langere termijn, het ontstaan in het boekjaar 2025 van een financieel tekort dat onmogelijk nog gedicht kon worden... dit alles en nog meer heeft het gezamenlijke team, de directie en het bestuur gebracht tot het besluit alle activiteiten eind 2025 / begin 2026 te moeten beëindigen en al het personeel te laten afvloeien.

Deze treurigheid staat in schril contrast met de hoge waardering die het werk al decennia lang krijgt – van buurtbewoners, financiers, collega-werkers en zusterinstellingen – en met de goede onderlinge werkverhoudingen die we in de afgelopen jaren met elkaar opgebouwd hebben. Het is louter de financiering die ons de das om doet.

Momenteel werken de pastores aan hun gedwongen vertrek uit de buurten. Dat valt zwaar, temeer omdat veel buurtbewoners niet of nauwelijks 'overgedragen' kunnen worden aan anderen en dus verlaten worden - echt het allerlaatste dat bij ons past. Het is

een noodzakelijke, maar treurige taak. We nemen ook afscheid van de vele instanties die ons gesteund hebben met raad, daad en geld, met adhesie en gebed, met hun solidariteit en concrete inzet.

Velen hebben ons gesteund en willen ons zelfs nu nog steunen: dat doet goed, maar de basis is te wankel geworden. Wel hebben we recentelijk in dankbaarheid de noodzakelijke steun aanvaard om ook als werkgever naar behoren te kunnen afronden. Natuurlijk slaan we de privacygevoelige gegevens van de afgelopen jaar veilig op en vernietigen we wat niet bewaard behoeft te blijven. We leggen in het eerste kwartaal 2026 verantwoording af over 2025, zeggen dan de huur op en verlaten onze werkruimte op het bekende adres. Mogelijk dat een project op Kanaleneiland in een ZZP-constructie afgerond gaat worden. Het bestuur blijft nog een tijdje aan om de aflopende zaken te kunnen behartigen en beschikbaar te zijn voor eventuele vragen. Daarnaast om na te denken over wat ons te doen staat na het afstoten van al onze activiteiten. Op dit moment weten we nog niet of we, bijvoorbeeld met een seminar, ons werk willen afronden en de geleerde lessen kunnen delen. Onze bereikbaarheid via telefoon en e-mail (website) houden we nog enkele maanden in stand.

We besluiten dit communiqué door nog eens terug te keren naar waar wij en onze opdracht (eerste zin van dit communiqué) vandaan komen. Recentelijk, op 4 oktober 2025, bracht Paus Leo XIV de aanmoedigende brief *Dilexi Te*, over de liefde voor de armen, uit. We citeren de alinea's 9-11.

(9) De toestand van de armen is een schreeuw die in de geschiedenis van de mensheid voortdurend een beroep doet op ons leven, onze samenlevingen, onze politieke en economische systemen en, niet in de laatste plaats, ook op de Kerk. Op het gekwetste gezicht van de armen zien we het lijden van de onschuldigen en dus ook het lijden van Christus zelf. Tegelijkertijd zouden we misschien beter kunnen spreken over de vele gezichten van de armen en van armoede, aangezien het om een veelzijdig fenomeen gaat; er zijn vele vormen van armoede: de armoede van wie geen middelen van bestaan heeft, de armoede van wie sociaal gemarginaliseerd is en geen middelen heeft om zijn waardigheid en capaciteiten te ontplooiën, morele en spirituele armoede, culturele armoede, de armoede van wie zich in een situatie van persoonlijke of sociale zwakte of kwetsbaarheid bevindt, de armoede van wie geen rechten, geen ruimte en geen vrijheid heeft.

(10) In dit opzicht kan worden gesteld dat de inzet voor de armen en voor het wegnemen van de sociale en structurele oorzaken van armoede, hoewel deze de afgelopen decennia aan belang heeft gewonnen, nog steeds ontoereikend is. Dit komt ook doordat we leven in een samenleving die vaak voorrang geeft aan bepaalde criteria voor het leven en de politiek die gekenmerkt worden door talrijke ongelijkheden, waardoor er naast de oude vormen van armoede waarvan we ons bewust zijn geworden en die we proberen te bestrijden, nieuwe vormen van armoede bijkomen, die soms subtieler en gevaarlijker zijn. Vanuit dit oogpunt is het prijzenswaardig dat de Verenigde Naties de uitbanning van armoede als een van de millenniumdoelstellingen hebben gesteld.

(11) Naast concrete inspanningen voor de armen is ook een mentaliteitsverandering nodig die op cultureel niveau effect kan hebben. De illusie dat een welvarend leven geluk brengt, zet veel mensen er namelijk toe aan een visie op het bestaan te ontwikkelen die draait om het vergaren van rijkdom en sociaal succes, koste wat het kost, zelfs ten koste van anderen en misbruik te maken van sociale idealen en onrechtvaardige politiek-economische systemen te gebruiken om zo de sterksten te bevoordelen. Zo zien we in een wereld waar steeds meer mensen arm zijn, paradoxaal genoeg ook een groeiende elite van rijken, die in een bubbel van zeer comfortabele en luxueuze omstandigheden leeft, bijna in een andere wereld dan gewone mensen. Dit betekent dat er nog steeds – soms goed verborgen – een cultuur bestaat die anderen gedachteloos afwijst en onverschillig toereert dat miljoenen mensen verhongeren of in mensonwaardige omstandigheden leven.

Met ons is het gedaan, met het werk niet!